

Inserati se sprejemajo in veljajo trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

ne se vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrta leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrta leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Liogovih ulicah števil. 7.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Zarad velikonočnih praznikov izide prihodnji „Slovenec“ v četrtek 25. aprila.

Velika noč.

Med vsemi godovi v letu nam je velika noč od mladih nog najbolj priljubljena. Obredi, s kojimi obhaja katoliška cerkev ta veliki praznik, ljudski običaji, ki so se v tem času vdomačili, pa tudi priroda sama, ki ravno ob tem času iz spanja vstaja, in nove kali poganja, vse to navdaja naša srca z veselimi občutki. Ako se mi odraščeni tega časa ne veselimo več, kakor v svojih otroških letih, krive so pač mnoge skrbi in težave življenja, tudi naši občutki niso več tako nježni in nepopačeni. Da se pa evropski narodi letos ne morejo prav veseliti velike noči, kriv je Damoklejev meč vojske, ki nad nami visi.

Akoravno nismo izmed onih idealistov, ki smatrajo vsako vojsko za hudodelstvo, in ki sanjajo o tem, kako bi se vse vojske na svetu zabranile, stori se nam vendar v pogledu na velikonočne praznike nekako mило pri srcu videti, kako se svet le o vojski méni, o krvoprolitji, o topovih in torpedih, o oklopnih in trdnjavah. Čas, kojega bi se moral veseliti ves krščanski svet in v plamenu pobožne ljubezni in hvaležnosti do Zveličarja obhajati v molitvi, praznovanju in duhovnem veselju, to ni čas za ra zprave o morilnem orožju in ovničevanju svojega bližnjega.

Žalibog pa, da stvari tako stoje, da zadostuje le kak malenkosten slučaj, in velika vojska se vname. Čez praznike sicer mirovali

bodo tudi diplomati, a kaj bo prinesel sv. Juri, to ugibamo, in več jih pravi, da bo vojska, kakor pa ne. Na Ruskem sv. Jurja zelo časté, in to kot vojnega patrona, tedaj je prav mogoče, da se bodo v Petrogradu na Jurjev dan odločili.

Tri leta je trpelo klanje in pustošenje na balkanskem polotoku, tri leta tam ljudstvo že ni videlo mirne velike noči, ni se moglo veseliti „voskresa Hristovega.“ Želeti bi bilo, da bi smelo to trpinčeno ljudstvo vendar enkrat v miru gledati veličastne obrede, s kterimi je krščanstvo obdalo praznik največjega čudeža Krista in dopolnjenja njegove naloge; — saj je tudi to ljudstvo po dolgem stokanju v grobu barbarske turške sužnosti vstalo k novemu življenju, kakor bi od smrti vstalo, ko so ga poklicale trobente zmagovalnih ruskih polkov. Da bi se vendar posrečilo državnikom, potolažiti razburjene valove, da bi zamoglo Slovanstvo po tolikih naporih odpočiti si in vzradovati se nad pridobljenimi vspehi, in časteči „krst častai“, za kojega so se borili, dostojno in v pravem duhu krščanske ljubezni in miru praznovati velikonočne praznike!

Politične razmere.

Podoba je, da bode v velikonočnem tednu politika nekoliko praznovala. Kakor je pred tedni kazalo, ali vsaj, kakor se je pisalo, morali bi sedaj že v sredi vojske stati. Nam pa služi v zadostenje, ker nismo nikdar v angleško voljo za vojsko verovati hoteli, in sedaj nam reči prav dajejo; smatrali smo angleško ropo-

tanje za to, kar je, za prevzetno baharijo, ki se širokousti, dokler ni nevarnosti, v odločnem trenutku pa zatrepeče in odstopi od dejanja.

Rusija se ni v ničem vdala; Anglija pa je toliko grozila, ako Rusija ne odjenja, da bi za angleško vlado, ako hoče ohraniti svojo čast, ne ostajalo družega, kakor Rusu vojsko napovedati, ali pa odstopiti in prostor narediti Gladstonovi stranki. Ona pa ne stori ne tega, ne onega, ampak se hoče zmuzati iz zadrege, v katero je prišla, z dogovori, kateri se ravno sedaj pletejo med vsemi velevladmi s posebnim posredovanjem kneza Bismarka. Kako se bodo pogodili, tega ne moremo vedeti, da se pa bodo pogodili, to je skoraj gotovo, ker nikjer ni pravega veselja za vojsko, izvzemši morda Madjarijo, katera pa nema tako odločilnega glasa, kakor bi rada. Naši nemško-madjarski in ruski listi si sicer še vedno različne grobosti v glave mečejo, nasprotno pa želi naša cesarska rodovina mirnega sporazumka z Rusijo, in cesarska beseda bo nazadnje vendar le obveljala. Tako smemo upati, da bomo mi Avstrijci vojske obvarovani.

Da pa tudi Angleži ne bodo nič pričeli, to je več ko verjetno. Anglija si bo morda vzela nekatere otoke v grškem morju, Avstrija pa Bosno in Hercegovino. Vpraša se le, kaj bo Bismark zahteval za svoje posredovanje, ali kakor sam pravi, za svoje „mešetanje?“ Ni verjetno, da bi ta mož hotel brez dobička ostati, kedar se bo turška dedšina delila. V tem leži morda kal novih homatij. Za sedaj se bo mir naredil; a mi sami priznavamo, da bo to le gnjil mir; vzhodno vprašanje ni radikalno rešeno, ostane še toliko nerazvozljanih

Aleksander in Napoleon.

(Prispodoba.)

Koristno in prijetno je po zgodovini primerjati narod z narodom, vstavo z vstavo, junaka z junakom — velikanom. Vsak velik mož je navadno živa podoba svoje dobe; slabe in dobre st rani celega veka odsevajo v njem. Tako sta si največja vojskovoda, Aleksander in Napoleon, v marsičem enaka, ali neenaka sta si posebno v tem, da je prvi izrastel iz mlade Macedonije in umirajoče grške omike, a Napoleona je rodila divja prekucija francoska.

Aleksandru je izročil oče Filip ukrepljeno kraljestvo macedonsko in vrhovno poveljstvo grških držav. Skoro zavistno, rekel bi, jo opazoval bistri učenec Aristotelov velik napredek Macedoncev, češ da njemu oče ne bode prepustil nič dela. Ali Filipa zadene nož zavratnega morilca, in hrepenečemu mladeniču se odpre široka pot do slave. Ko se raznese vest o smrti kraljevej, se vzdignejo vsi severni sosede, katerim je mogočna Macedonija malo ugajala. Med temi so posebno Iliri vzbudili pozornost tadanjega sveta. Ali Aleksandru niso bili kos: morali so se umakniti, in njihovih

knezov eden Bardilij, je bil prisiljen plačevati zmagalcu davek. Verjetno je, da je takrat mnogo Ilirov prišlo v vojno Aleksandrovo, ki se je potem proti jugu obrnil in uporne Tebe razdjal. Grška je pokorna mlademu junaku. Kakor se je Ahilej, njegov vzor, boril nekdanj v Aziji, tako želi tudi Aleksander v tem svetu nabirati si vencev slave, ter maščevati se nad krutim sovražnikom Helencev. S 34.000 vojakov skoči prvi na azijsko zemljo, ter prične boj, kakoršnjega do tedaj svet še ni gledal. Z dvema bitvama osvoji si Malo Azijo in odpre pot v Egipt. Slava njegova je bila že tolika, da ga zove svečenik Amonov Zenovega sina. Tu se zida Aleksandrijo, pozneje tako sloveče in bogato mesto. Egipt si pridobi brez kaplje krvi; ko se zopet vrne v Azijo, razbije velikansko vojsko Darijevo, ter postane gospod vse Perzije. Ali to mu ni bilo dosti, celó čudovito Indijo hoče si podvreči: vendar vojaki ga prisilijo vrniti se. Težavni boji so mu bili zgodaj oslabili telesno moč, in ker se v Babilonu uda nezmernosti, konča komaj 32 let star svoje življenje.

Naj moč perzijsko še tako nizko cenimo, pripoznati le moramo, da je Aleksander bil

velik vojskovodja, in da ga po pravici občudujemo. Evropo in Azijo hotel je spojiti v eno državo in grška omika naj bi jo trdno oklepala. Pravične postave naj bi vtrjevale blagostan njegovih podložnikov, nova doba naj bi zasvetila svetu pod žezlom Aleksandrovim. Gotovo bi bil še mnogo svojih namer izvršil, ko bi bil živel dalje. Poprej tako globoko propalo perzijsko kraljestvo oživel je v malo letih njegove vlade na novo, torej so ga Peržani kaj radi častili kot boga, ter britko žalovali, ko je umrl. Grški jezik se je razširil takrat daleč čez domače meje (*κοινή διαλέκτα*) in z njim vede in umetnije. Naravoslovje in zemljepisje se mora Aleksandru za marsikaj zahvaliti, in Aristotel bi ne bil postal to, kar je človeštvu, ko bi ne bil imel Aleksandra učenca.

Napoleonu ni prinesla osoda k zibeli kraljestva v dar, kakor Aleksandru, moral si je pridobiti vse sam. Njegov vzvišeni duh silil je dalje. Gnal ga je iz ozke očetove hiše k vojaštvu. V vojaški šoli izbistril se je njegov um, ukrepila njegova volja, ojačilo njegovo mlado srce. Komaj je stopil na vojno pozorišče, že se je odlikoval med sovrstniki. Takrat počila je revolucija in vnela tudi v njem plamen,

vprašan, da se mora čez nekaj let na vzhodu nova vojska vneti. Carigrad ne more dolgo ostati pod turško oblastjo; grške provincije Tesalija, Epir in Macedonija bodo hrepenele po enaki neodvisnosti, kakor jo ima Bulgarija, hotele se bodo združiti z Grecijo, in dolgo se jim to zabraniti ne more; Srbija je nezadovoljna, in gleda po Bosni in stari Srbiji; v Avstriji so Slovani nezadovoljni, ter bodo težili po tem, da se dualizem odpravi; Rumunija ni zadovoljna, Kreta ni zadovoljna, Grška ni zadovoljna, morda se celó v Bulgariji prepripi vnamejo; vse je, kakor je Andrassy rekel, kakor tekoča ruda, ki se mora še le shladiti in v novo podobo vlti.

Svetoštetanski mir nima stalnosti, pa ne zato, kakor Angleži in Madjari pravijo, ker se Turčija ne sme razrušiti, in ker se slovanske države na balkanskem polotoku ne smejo vstanoviti, ampak zato, ker ni prinesel radikalne rešitve, ker toliko vprašan, še nerešenih pušča. Za sedaj pa, sodimo, se bodo pogodili; slovanske moči so po tolikih bojih vtrujene in potrebne počitka, zato bodo raje nekaj odjenjale, samo da se za nekaj let mir ohrani. Nasprotje med slovanstvom pa in med tistimi narodi, ki so do sedaj od slovanskega robstva dobiček vlekli, je toliko, da se mora prej ali pozneje v srdito vojsko razvneti.

Politični pregled.

V Ljubljani, 19. aprila.

Avstrijske dežele.

V notranji politiki vlada, kakor v zunanji, velika tišina, ker se pričakujejo velike premembe. Judovska ultraliberalna „Morgenpost“ piše, da se čuti že v dunajskem zraku, da v kratkem utegne priti zopet „ein grosser unbekannter“, kakor je bil grof Hohenwart. Se vé da je vse odvisno od zunanje politike; pa na vsak način se bo za Slované na bolje obrnilo: če Avstrija mirna ostane, utegne koj po razumku z Rusijo nastopiti drugo, Slovanom prijazno ministerstvo; če pa pojde Avstrija v boj zoper Rusijo, potem sta dva slučaja mogoča: ako zmaga Rusija, vvedel se bo federalizem ali že vsled mirovnih pogojev, ali pa bo Avstrija po okolnostih primorana, sprizjziniti se s Slovani; ako bi bila pa Rusija tepena, potem bodo Slovani zopet zaničevani

in za petdeset let jim ni treba misliti, da bi se jim stanje zboljšalo. V tem slučaju bi prevzetnost naših sovražnikov ne poznala nobenih mej. Bog nas varuj tega slučaja!

Dogovori med Cislo in Translo se pletejo brez konca in kraja, pa še nič gotovega ni sklenjeno.

Na Ogerskem se snuje nova stranka, ki združuje v sebi vse nezadovoljnike, ter ima namen, vreči ministerstvo Tiszovo. Tem ljudem ni všeč nova pogodba z Avstrijo, ter pravijo, da je Ogerska po njej oškodovana. Nam Avstrijancem se pa zdi, da smo mi oškodovani po Ogrih. Iz vsega se pač vidi, da dualistična sistema nič ne velja, ker je vir večnih preprirov med obema polovicama, in skrajni čas je, da pride moder državnik, kateri bi Avstrijo tako vredil, da bo madjarsko ošabnost v njene prave meje nazaj potisnil, in potem vsem narodom odločil pravično vpravo ali vlado.

Vnanje države.

Nasprotje med Rusijo in Anglijo je še vedno isto. Rusi so že početkom izrekli, da ne bodo odjenjali, in se tega tudi trdovratno držé, Angleži so pa že predaleč šli v svojih tirjatvah in grožnjah, tako da jim že skoraj čast ne pripuščajo odjenjati. Pravijo, da Bizmark na vso moč posreduje, pa to je stvar, ki se dá verjeti in tudi ne; morda je v Bizmarkovih načrtih ravno vojska kot potrebna narisana, da svoje skrivne namene doseže.

Italija se boja tudi močno oborožuje. Med Rusijo in Avstrijo pa se blezo dogovarjajo, kako bi se dale avstrijske domače zadeve ali koristi sprizjziniti s svetoštetanskim mirom. Naš cesarski dvor je bolj za mirno razvitje tega vprašanja; zato je upati, da bodo tisti listi, ki vedno na vojsko ščujejo, na sramoti ostali.

Turčija je zdaj med dvema ognjema, in ne vé, ali bi se odločila za rusko ali angleško zvezo. Naj se dene, kamor čé, dobro za njo ne bo; ker nova vojska bo imela le ta učinek, da se vzhodno vprašanje bolj na tanko ali radikalno reši, in radikalna rešitev je mogoča le po popolnem vničenju evropske Turčije.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 19. aprila. (Sporminj na mestne volitve.) Volitve za mestni odbor so končane. Čeravno z izidom Slovenci ne moremo biti tako zadovoljni, kakor naši nasprotniki, se je vendar pokazalo, da narodnjaštvo, domačinstvo napreduje, da duh svobode prodira, duh hlapčevstva pa gine. Priprosti meščan se je jel zavedati svojih pravic, in ta zavest bode čedalje obširnejša.

To se je pokazalo tudi letos. Narodna ideja ideja svobode se je prijela zlasti jedra naroda, priprostih meščanov, katerih prepričanju ne meji kaka ograja od viših strani. Takih mož je največ v tretjem, veliko tudi v prvem razredu, zato je ideja svobode, ideja narodna v tretjem razredu zmagala, v prvem pa je bila zmagi že zeló blizo; treba le še nekoliko let, da izmre starokopitstvo, pa bo tudi v tem razredu zmagovalo domačinstvo in narodnjaštvo — tudi če bi se prej ne zvrnila sedanja sistema. Če pa sistema obrne se na Slovanom prijazno stran, potem bomo narodnjaki najslavnejše zmagovali ravno v drugem razredu, ki je zdaj najmočnejša trdnjava nemškutarjev; a takega zmagovanja bi mi ne smeli biti veseli, niti ponosni na tak vspeh, s kakoršnim se nemškutarji bahajo, — ker ni naraven, ampak le umeten.

Naši nemčurji se tako radi povsod ponašajo s svojo inteligenco. Ali kje je inteligenca? Je li tam, kjer se voli slepo po komandi, kjer zapiše volilec na volilni list imena, narekovana mu s šibo v roki, kakor piše učenec vse, kar mu učitelj narekuje? — kjer volilcu od više strani doide ukaz voliti tega in onega, če bi jih prav ne poznal? — kjer po taki „volitvi“ pridejo v zборе in odbore ljudje, ki vedno le vlečejo z zistemo ali celó nobenega lastnega prepričanja nimajo? Ne, tu ni prave inteligence, nobenega spoznanja, ampak le slepa pokorščina ali pa mržnja do narodne ideje. Prava inteligenca je tam, kjer se ravna človek po svojem lastnem prepričanju, prava inteligenca daje človeku pogum, da se ne vstraši nobenega pritiska, ampak gre svojo pot, če tudi tu pa tam v svojo osebno škodo. Takih mož pa ravno nemškutarjska stranka nima; take ima le narodna, domača stran.

Inteligenca je nekaj, o čemer naši nem-

ki ga je dvigal vedno više, a ga nazadnje tudi pahnil v pogubo. — Ljuti boji so odprli Korzičanu pot do njegovih namenov. V malo letih dospel je do generalske časti in pobil eno avstrijsko vojsko za drugo. Njegovo ime je donelo po vsej Evropi, on pa odjadra, drugi Aleksander, s 34.000 mož v Egipt podvreč to rodovito deželo Francoskej in zlomit moč Angležev na morji. Bil se je hrabro, ali tu niso bila tla zanj. Domu prišedši postane prvi konzul, potolče zopet veliko našo vojsko in zasede l. 1804 prestol cesarski. Eno cesarstvo mu ni bilo dosti, podjarmil je Nemčijo, ostražoval Avstrijo, vzel jej lep kos dežele, krona lombardska svetila se je na njegovi glavi, v Španiji je vladal njegov brat, celo ruski car se mu je uklanjal, mignil je in padle so stare naprave, in migljej njegov vstvarjal je kraljestva.

Napoleon reče:
Ilirija vstan'!

In vstala je Ilirija oživljena, ki se je bila prvič pokazala velikemu Aleksandru, borila se potem dolgo z mnogoterimi narodi, in v ljudskem preseljevanju zginila pozabljena med ljudstvi.

Zvezda izide, se blišči na nebu, pa zopet

zaide: zašla je tudi zvezda slave Napoleonove. Kakor pridobljeno, tako zgubljeno. Nesreča njegova na Ruskem zbudila je strmeče narode in poklicala v boj za svobodo. Junaško se je branil, slepo zaupal svoje sreči, a ta ga je bila zapustila popolnoma. Ošabnost mu je otemnila pamet, vzela mu prestol; še le na Helenskem otoku se je zavedel in premišljeval je tu ničevost posvetne visokosti.

Tu se vidi razlika med Aleksandrom in Napoleonom, razlika v začetku in koncu. Na vrhu svoje slave sta si enaka; oba je povzdignila mila sreča — Francoza bolj nego Macedonca — do najviše stopnje mogočnosti. — Tudi v miru ni ostal Napoleon za svojim vzorom Aleksandrom. Red in blagostan sta se povrnila pod njegovim konzulstvom v razmesarjeno Francijo, dal jej je svoj zakonik „Code Napoleon“, o katerem pravi sam: „ž njim bom večno živel jaz“. Na dušno življenje pa ni mnogo vplival Napoleon; k večemu da se je egipčanska zgodovina in dežela po njegovej ekspediciji natančneje opisala. Aleksandrova dela občudujemo od prvega do zadnjega, nekatere prestopke mu radi odpustimo, ker jih je sam obžaloval: le konec njegovega življenja temni

čisto zrcalo, v katerem ga nam kaže zgodovina. Narobe pri Napoleonu. Res, premogel je celo Evropo, pa vničil je svojo deželo, neusmiljeno je vodil svoje Francoze v moralne bitve, da jih čez milijon pokriva grozna bojišča. Žalosten njegov konec pa zbuja našo milosrčnost, in mi obžalujemo njegovo osodo.

Značaja obeh vladarjev se večidel kaže v rečenem; kjer se nahaja mnogo dobrega, tam se dobi navadno tudi mnogo slabega: to vidimo pri obeh, pri Napoleonu bolj kakor pri Aleksandru. Tam je bil njegov učenik Aristotel vse druge strasti zatrl, le slavohlepnost mu je netil. Slavohlepnost mu je tudi poglavitni znak v njegovem značaji. Pridobiti pak si je hotel slavo pošteno in vredno. Sovražnika ni napadal ponoči, vsako zvijačo je zometal, kri njegovih vojakov mu je bila draga, svojega življenja se ni bal staviti v največo nevarnost, kjer je mogel rešiti svojim sobojnikom življenje. Krivico je sovražil: Peršan mu ni bil manj kakor Macedonec, vero judovsko je cenil kakor grško. Prevelika sreča mu je zmedla um, in razbrzdala poprej krotke strasti. Sebičen ni bil: le slave mu ni smel nobeden kratiti.

škutarji še nimajo pravega pojma. Po njihovi misli je inteligenčen vsak, kdor nosi gosposko suknjo ali celó cilindar in rokavice. Od tod njihova vedna, a prazna baharija z inteligenco — prazna zato, ker kdor je inteligenčen v pravem pomenu besede, ne hodi za nemškutarji; kdor pa ž njimi drži, je, če je že kdaj inteligenčen bil, omamljen po slepi strasti tako, da nima več zmožnosti do samosvojnega ravnjanja, um mu je zmoten. Tak se je odtegnil spoznanju pravega, ki je prvi pogoj inteligence.

Iz teh obzirov zamoremo odločno trditi, da je prava inteligenca pri narodnjakih, katerih je največ v tretjem in prvem razredu. Narodni volilec ni voljna slepa mašina, ki bi šla na volišče iz vnanjih nagibov, ampak njega žene tje notranje prepričanje, da je narodna reč edino prava, da voleč stori svojo dolžnost do sebe in domovine. Vsak pa, ki ima to prepričanje, je že inteligenčen, če tudi nima gosposke suknje ali rokavic.

Iz česa je sestavljena nemškutarjska stranka, ki se — *lucus a non lucendo* — sama imenuje „ustavoverno“, „liberalno“ ali tudi „napredovalno“, to je že preveč znano, te reči ne bomo dalje spremljali. Smešna je tedaj vsaka baharija naših nemškutarjev z inteligenco — zlasti dokler je njihovo glavno glasilo tako neumen list, kakor je „Laib. Tagblatt.“ Ko bi narodnjaki zmagovali na tak način, kakor zmagujejo nemškutarji, bi se s svojimi „zmagami“ ne bahali, ampak žalovali bi spoznavaje, da je njihova reč zgubljena; kdor životari le po zdravih in umetnih pripomočkih, se pač ne more bahati s čvrstim zdravjem; mehurja je kaj le, dokler je napihnjen; izpusti mu sapo, sesedel se bo.

Tudi nemčurska stranka se bo sesedla brž ko jej zmanjka sape. Kaj pa je ta sapa in od kod prihaja, to pač vemo vsi, nemčurji in narodnjaki.

Iz Šenčurja, 16. aprila. V današnji dobi, ko vse napreduje, si prizadeva vsak narod po svoji moči, da se izobrazí, in da ne zaostane za družimi, bodisi v obrtniji, poljedelstvu, ali v cerkveno-političnih zadevah. Svoboda, napredek, omika, to je pravo glasilo današnjega veka, vendar le tedaj, kedar se strinja s sveto vero. Tudi naš mali slovenski narod v novi dobi ni zaostal za družimi. Posebno, ako se ozremo nazaj v zgodovino pretečenih 30 let, vidimo mnogo slavni bitk, v katerih

Mnogo teh lastnosti je imel Napoleon. Nič manj nadarjen, kakor Aleksander, izostril si je razum in duševni vid pridno učeč se potrebnih znanosti. Njegovemu nepremernemu duhu je bilo vse jasno, najmanjšo okolnost je opazil in znal porabiti. Vse želje njegove so imele le eno svrhu: čast. Ali ne le pravična pota volil si je do nje, zanemarjal ni nikoli krivice, ki je dobro služila njegovim nameram. Ko se mu je neznana njegova sreča jela nagibati, jel se je temniti njegov čisti pogled in mnogokrat se čudimo, kako je mogel tako zaslepljen biti Napoleon. Nekako nadčlovešk se nam zdi on na vrhuncu svoje moči: na otoku sv. Helene je zopet človek. Človeški, mnogoteri blagi čuti pokažejo se nam na upalej površini njegovega srca, ki sedaj v prej zaničevanej veri išče tolažbe.

Tako sta si podobna, tako različna Aleksander Veliki in Napoleon Veliki. Eden vedno srečen, drugi srečen in nesrečen, oni pogani, Grk — Macedonec, ta kristjan, Francoz, oba velikana, premogočna vladarja, res velika vojskovoda. Črnogorski.

so se borili močje, navdušeni za mili narod in njegove pravice. Tuji nasprotniki so si prizadevali zamoriti vsak slovenski cvet, ki je poganjal po velikem trudu naših nepozabljivih rojakov. Vstanovile so se čitalnice, bralne družbe, katoliško-politična društva, in v teh cvetkah se je širila hitro omika in izobraženost med prostim ljudstvom, o čemur se lahko vsaki prepriča, posebno kadar pride čas volitev, takrat se vidi pri nas po Gorenjskem, da se slovenski kmet dobro zaveda svoje narodnosti.

Velik korak pa smo prestopili Slovenci lansko leto, vzlasti v cerkvenem oziru, ker vstanovilo se je toliko zaželeno in potrebno Cecilijno društvo. Dozdevalo se je marsikteremu poprej, da bode ta misel zaspala sama od sebe, še predno se potrdijo pravila. Ali pokazala se je navdušenost koj pri prvem občnem zboru. Povdarjalo se je takrat, da bi se izdajal časnik, kateri bi bil organ Cecilijnega društva in da bi prinašal mnogovrstne napeve.

Pač hvalevredna misel se nam je dozdevala takrat, ali kedaj se bode pa tudi to spolnilo?

In zdaj smo z veseljem prejeli novico, da bode kmalo začel izhajati časnik, ki nam bode donášal mnogovrstno in podučno stvarino, kar zadeva cerkveno glasbo. Tukaj se vidi, da je premagala vse zapreke skrb in ljubezen za poviševanje božje službe, posebno še, ker se ni bilo nadjati mnogo denarne podpore.

Ali z božjo pomočjo in z nado boljše prihodnosti se zdaj društvo krepko razcveta in hvalevreden sad donaša, posebno pri uku orglarske šole. Naj bi zdaj z obilno naročnino in s pristopom v društvo prihitelo častito duhovenstvo, domače in družih sosednjih škofij, da bode mogel tako važen list spolnovati svojo lepo nalogo, v korist organistov, in v čast kranjske dežele. Fr. F. Or...st.

V Zagrebu. (Hrvatija-nemškutarjska.) V Obzoru je nekdo sestavil književnost hrvatsko l. 1877 ter v vsem skupaj naštel do 150 knjig, kajzic, izvestij in novin. Vmes pa toži: „Nu mora se reči, da se spet tudi na Hrvaškem premnogo čita nemški, in najlepši je temu svedok, da tu izhaja 5 nemških listov, kateri ne gredo čez granice hrvaške, torej jih vzdržujejo sami Hrvatje. Hrvatje sami tu podpirajo nemščino, a tam talijanščino! Kar je tim važniše, v Zagrebu izhajata dva politična dnevnik v nemškem jeziku, ktera vzdržavajo Hrvatje na čast in slavo ponosne Germanije! Ali ni to dosta. Društvo lečnikov ali zdravnikov v Oseku izdaje svoj list hrvaški in nemški, in ravno tako šumarsko ali gojzdnarsko društvo. Čemu neki to? Mi vemo, da teh listov Nemci ne potrebujejo, kajti imajo mnogo boljnih; zato ne razumemo, zakaj se jim dodaja nemški rep. To ne služi nego k širjenju germanizma po Hrvaškem. Hočemo li še vedno sami pripravljati pot tujcu v svojo Hrvatijo?“ (Gl. Obz. VIII, 89.)

Domače novice.

V Ljubljani, 19. aprila.

(Božje grobove) po ljubljanskih cerkvah obiskuje mnogo ljudi. Posebno lepa sta v Trnovem in pri sv. Jakobu.

(O sedanjem šolstvu) Nedavno je zašumelo, da imajo ženska izobraževališča jenjati, nektera prej, nektera poznej. Jela se je po bridkih skušnjah vladnim možem kazati resnica, da ženska je le redovnica v pravem pomenu sposobna biti učiteljica, in celo tukaj le spet ženskam, t. j. deklicem, ne pa dečkom ali mladencem. — Koj nato ali že prej je šlo po časnikih, da je minister nauka in bogočastjo

ukazal, da se na moških učiteljskih izobraževaliških podučevati ima zopet orgljanje, in da se po tem približujejo cerkvi, in da morebiti si učitelji ne bodo šteli več v nečast pomagati pri katoliški službi božji, kakor so si v novejši dobi sem ter tje oponašali. — In zdaj že gre spet novica, da je ravno tisti minister ukazal, naj se pri sprejemanji v srednje šole, gimnazije in realke, tirjajo spričevala vsaj iz veronauka, iz jezikoznanja pa računstva, kajti one sprejemne skušnje premalo morejo razsoditi, kateri so res dosta podučeni v teh potrebnih tvarinah. — Da svedočebe ljudskih učiteljev niso imele pravne veljave, to je bolelo vsakega, in tiste sprejemne skušnje v začetku šolskega leta po popolnoma ptujih profesorjih so zoperne in krivične bile vzlasti kmečkim učencem, kateri so na počitnicah kaj lahko mnogo pozabili. Tako lezemo polagoma na staro nazaj. Da bi le iz pravih nagibov in v prave nameue!

(Slovensko gledališče.) Na velikonočni pondeljek dal bo g. Franjo Schmidt za svojo benefico igro s petjem: „Turki pri Sisku“. Da bo predstava bolj sijajna, naročil je beneficijant kostime iz Zagreba. Ta igra se je na našem odru že igrala, in gorki sprejem, ki ga je našla pri našem občinstvu, napotil je beneficijanta, da si jo je izbral. Vedel si je beneficijant pridobiti za predstavo najboljšo igralne moči, kar jih je v Ljubljani, in pri opravi se ni vstrašil nobenih stroškov, da občinstvo zadovolji. Z ozirom na vse to, in v pogledu na zasluge g. Schmidta, ki že sedem let deluje na polji naše dramatike, sme se pričakovati, da v pondeljek noben narodnjak ne bo zamudil priti v slovensko gledališče.

Razne reči.

— Duhovske premembe v Ljubljanski škofiji. G. dr. Anton Jeglič, kateri je zarad viših bogoslovnih študij bival nekaj časa v Würzburgu, Freiburgu itd., naposled v Rimu, kjer je bil pričujoč 9. t. m. kot zastopnik dežele Kranjske v avstrijski deputaciji pri sedanjem sv. očetu Leonu XIII., pride za drugega vodnika v škofijsko duhovsko semenišče na mesto dr. Jurja Sterbenca; gosp. Blaž Šoklič, doslej duhoven pomočnik v Šmartinu pred Kranjem, postane mestni župnik v Škofji Loki, in g. Martin Poč, doslej mestni kaplan pri sv. Jakobu v Ljubljani, postane župnik v Loškem Potoku (Laserbach).

— † Umrla sta v Lavant. škof. g. Luka Gerlič in g. Jakob Živortnik, prvi duhoven v pokoju, 86 let star, drugi kaplan v Šoštajnu, 27 let star. R. I. P.

— Občni zbor ima okrajna posojilnica v Ljutomeru na belo nedeljo 28. apr. t. l.

— Konvikt za vzgojo duhovnikov. Iz Trsta se piše v „Sl. N.“, da namerava škof Dobrila zaradi pomanjkanja duhovnov vstanoviti konvikt, podoben ljubljanskemu Alojzjevišču. Sam škof Dobrila je daroval v ta namen 40.000 gl. in neka gospa v Trstu 15.000 gl. Hvalevredna naprava zasluži vsakoršne podpore.

— Tobaka se pokadi na Kranjskem vedno več. Tako se ga je lani za 6600 gl. več pokadilo, nego predlanskim. Več se ga je še pokadilo na Tirolskem, na gorenjem Avstrijskem, v Dalmaciji, v Bukovini in na Češkem. Menj pa memo prejšnjih let na dolnem Avstrijskem, na Moravskem, v Primorji, v Galiciji, na Štajarskem, v Šleziji, na Koroškem in na Solnograškem. V devetih mescih lanskega leta se je prodalo tobaka v Cislajtaniji za 43 milijonov. gl.

— Iz Lavantinske škofije. Pastirski list Sekovskega škofa Janeza neki velike preglavice dela nemškutarjem. V njem govori viši pastir o volitvah; ker pa ne vemo, kaj vprav nahajajo zlobnega v njem nemškutarji, bi se nam jako vstreglo; ako ga pošlje kak rodoljub iz Graške škofije v izvorni ali pa prestavljeni besedi „Slovenca“, kateri naj blagovoli nam ga priobčiti.

— O sedanjem šolstvu. „All. Zeitschrift für Lehrerinnen“ je prinesla članek z naslovom: Učiteljka kot ženska. Luiza Bartunkova, spisateljka njegova, pravi prav primerno, da učiteljka, ktera se vda in omoži, zanemarja oboje, šolo in domačijo svojo, in da je tedaj slaba učiteljka in slaba gospodinja. Spis svoj končava: „Možite se torej tovaršice! Poklic ženski je, da naj dela kot žena in mati. Osamotnite li v starejših letih, bote mnogo pogrešale rodbinskega življenja. Torej, ako zahteva roko vašo ljubeč pošten mož — vdajte se, pa ne ostajajte učiteljke.“ — Fr. Šolcova, omožena učiteljka, piše pa temu nasprot: „Skušnja nas uči, da žena, vzlasti ako je mati, mnogo laže pridobi si srce otrokovo, nego svobodno dekle. Jeli dete jej živo, vidi omožena učiteljka v tujem detetu svojega ljubljene rojenca. Poklical je li Bog njeno dete v večnost, ima šolske vse za dete svoje. Je li ženka brez otrok, nahaja laže tolažbe v svojem poklicu, nego vsaka druga brezdetna gospa.“ „Posel z Budče“ doklada k vsemu temu: „Mi se vjemamo popolnoma z razlogi L. Bartunkove, da omožena zmastvena učiteljka mora zanemarjati bodi si šolo ali dom ali oboje. Hodi nam na misel tu obrazek ali mala slika, ktera je bila v nekem umetnem časopisu priobčena. Mati leži na mehki klopi ali na divanu, in bere iz knjige. Poleg divana stoji njen sinček, kteremu koleno iz hlač in komolca iz rokavov gledata. Deček prosi mater: zašij mi hlače in suknič, moji součenci se mi posmehujejo, ker imam obleko vso raztrgano.“ Mati reče razsrjena: „Oh, pojdi mi k zlodeju in pusti me! saj sem si ti že enkrat povedala, da imam drevi v društvu govor o mladine vspešnem vzgojevanji!“ Žalosten, pa resničen obraz matere, ktera se za vse drugo več briga kot za svoje domače. (Pozor VII, 30).“ —

— Sodnik je vprašal zatoženca: „Ali ste res rekli, da je vaš tožnik goljuf?“ Ta pa odgovori: „Res je, res; a rekel pa tega nisem.“

— Zdravnik poprašal je dan po potresu svojega služabnika: „Si čutil ponoči potres, Janez?“ Odgovor se je glasil: „Oh gospod doktor, če človek stanuje v zgornjem nadstropju, pač ne sliši, kaj da se godi na cesti.“

— Pri neki štacuni bila je nabita tablica z napisom: „Kadar ni nikogar v štacuni, prosimo pozvoniti.“ Gospod, ki je šel memo, bravši ta napis je močno pozvonil. Brž priteknel je gospodar iz gornjega nadstropja vprašat, kaj da je. „O nič!“ odgovori oni, „ker prosite, naj se pozvoni, kadar ni nikogar v štacuni, sem vam hotel to ljubav skazati in sem pozvonil.“

— „Ali si že čul, Matiče, da je mizarjev Tone z okna v zgornjem nadstropju padel in si je vrat zlomil?“ „Glej, glej! za-torej je bil že kaka dva tedna tako bled!“

Eksekutivne dražbe.

24. aprila. Mejakovo posestvo v Senožečah, 2. — Spendalovo iz Polja v Zatični, 2. — Marnovo s Sneberij v Ljubljani, 2. — Selanovo z Notrgoric v Ljubljani, 2. — Cevnavo z Vel. Ubelškega v Senožečah, 3. — Ropretove z Velesovega v Kranji, 3. — Florijančičevo v Ljubljani, 3. —

Blažičevo z Gaberja v Ljubljani, 3. — Hladnikovo s Črnega vrba v Idriji, 3. — Škufcevo iz Bizajice v Žužemberku, 3. — Drglinovo z Laniš v Ljubljani, 3. — Ovenovo z Ilove gore v Ljubljani, 3. — Cigalevo z Zadloga v Idriji, 3. — Jankovičovo z Matene v Ljubljani, 3. — Požlepovo s Plešivce v Ljubljani, 2. — Debevecevo z Žubejevega v Kamniku, 2. — Petričovo iz Ohonice na Vrhniki, 2. — Pleškovo s Plešivce v Ljubljani, 2. — Jurmanovo s Gor. senice v Ljubljani, 2. — Dedekovo iz Vevč v Ljubljani, 2. — Jankovičovo z Brezovce v Ljubljani, 2. — Ivanetičovo z Metlike v Metliki, 2. — Obč. posestvo Stare in Nove Mirne v Postojni. — Deželanovo s Spodnj. Suhlega dola v Novomestu, 3. — Obč. pos. z Gor. Urema v Senožečah, 1. — Ukmarjevo z Ustij v Vipavi, 3. — Jagodičovo iz Viševk v Kranji, 1. — Smukavcevo na Bistrici v Radoljci, 1. — Čukovo z Žapuž v Vipavi, 1.

25. aprila. Debeljakovo s Škerlovice v Vel. Laščah, 3. — Černetovo s Hrastovega dola v Zatični, 2. — Pavlinovo, Kranji, 2. — Kutnerjevo z Vel. Dola v Zatični, 2. — Nadrahovo z Višnje gore v Zatični, 3. — Drohničovo s Ceste v Vel. Laščah — Tomcevo s Mal. gabra v Zatični, 1. — Rometovo v Zatični, 1. — Bregarjevo z Višnje gore v Zatični, 1.

Umrli so:

Od 15. do 18. aprila: V vojaški bolnišnici: Jakob Zechner, vojak III. reda zdravniškega oddelka, za trebušnim tifusom. Štefan Buban, topničar 12. polka in za pljučnico. Štefan Dimitrovič, vojak 53. pešpolka, za jetiko. — Jakob Bohinec, zasebnik, 36 l., za pljučno sužico. Pavlina Debevec, pos. otrok, 21 m., za jetiko. Terezija Seliškar, zidarja otrok, 6 m. za vratno vnetico. Janez Zorc, dninarja otrok, 7 dni. Anton Murnik, vojaka otrok, 1 m., za vratno vnetico.

Telegrafične denarne cene 18. aprila.

Papirna renta 61.55 — Sreberna renta 65.15 — Zlata renta 72.90. — 1860letno državno posojilo 111.25 Bankine akcije 795 — Kraditne akcije 213.90 — London 121.70 — Srebro 106.50. — Ces. kr. cekini 5.73. — 20 frankov 9.73 %.

Zobni zdravnik dr. Tanzer,

učitelj zobnega zdravilstva na vseučilišču v Gradcu.

pričenja svojo zobno zdravilno in zobnotehnično prakso 7. aprila t. l.

v Ljubljani pri „Slonu“ (Hotel Elephant)

od 9. ure dopoldne do 5. ure popoldne.

Moji ces. kr. priv. pripravki za zobe: Anti-septikon, voda za usta, steklenica po 1 gl., prah za zobe v škatlicah po 1 gl. in v manjših po 80 kr., pa pasta, zavitek po 80 kr., posamezne pa po 30 kr. se dobivajo v Ljubljani že v znanih zalogah. (1)

Mudil se bom v Ljubljani še teden po Veliki noči do Bele nedelje.

Zaloga cementa

iz
c. kr. privilegirane
kamniške tovarne
je v prodajalnici železnine

Terček in Nekrep

v Ljubljani na vel. tergu št. 10.

Prodaja se na debelo in na drobno po zelo nizki stalni ceni; unajna naročila se točno izvršujejo. (1)

Lovrenc Zelenec

na št. peterskem predmestju izdeluje vsake vrste ključarnikarske dela. Povabim vse p. i. občinstvo, naj si ogleda mojo železno ograjo za mirodvor, ter se priporočam za enaka dela. (2)

Umetne zobe in celo zobovje

vstavlja brez bolečin, in ne da bi bilo treba korenine izpuliti, in vsakovrstne zobne operacije izvršuje tako, da človeka ne boli,

mameč s prijetnim gazom

(Lustgas-Narkose)

Anton Paichel, (5)

zobni zdravnik v Ljubljani

pri Hradeckovem mostu v I. nadstropju.

Moja zdravilna voda za usta, steklenica po 1 gl., in prah za zobe, škatljica po 60 kr., se razun pri meni dobiva tudi pri g. Karingerju in v lekarnici g. Svoboda na Prešernovem trgu pa g. Mayerja pred frančiškansko cerkvijo.

Tiskarnica družbe sv. Mohora v Celovcu

je izdala in založila:

Ant. Martin Slomška

Zbrani spisi.

Druga knjiga: (6)

Basni, prilike in povesti.

Zbral in uredil M. Lendovšek, katehet v Ptujih.

Cena brošure iztis 1 gl. 20 kr., trdo vezan 1 gl. 30 kr.

Prva knjiga te zbirke: A. M. Slomškove Pesmi se tudi še dobiva broširan iztis po 90 kr., trdo vezan po 1 gl.

V založbi tiskarnice družbe sv. Mohora se še dobi:

Anton Janežičev slovensko-nemški slovar.

Drugi popravljeni in pomnoženi natis. Broširan gl. 2.20 kr. trdo vezan gl. 2.50 kr.

Naročila sprejemajo vse bukvarnice. V Ljubljani Bamberg & Kleinmayer in M. Gerber. V Terstu F. H. Schimpff. V Gorici Wokulat. V Mariboru A. Ferline. V Celji J. Geiger. V Ptujem W. Blanke. V Radgoni J. Weitinger. V Novomestu C. Tandler. V Gradcu Leuschner & Lubensky in U. Moser.

Kdor pa znesek franko pošlje tiskarnici družbe sv. Mohora v Celovec (najceneje po nakaznici „Postanweisung“), dobi tudi knjigo franko poslano.

Najnovejša in najizvrstnejša podoba papeža

Leona XIII.,

oljnotis, v veliki obliki, 68 cent. visoka in 57 cent. široka, v krasnem pravem pozlačenem okviru se dobiva po 15 gl. (ki se zamorejo plačati tudi v treh mesečnih obrokov) pri

Karl Till-u,

(6) knjigarna in prodajalnica umotvorov, muzikalij in papirja v Ljubljani.

Najprimernejše darilce

za

pridne otroke

ste povesti:

1. Hanani, ali zadnji dnevi Jeruzalema, in

2. Zadnji dnevi Ogleja.

Knjižici obsegate okoli 180 strani in se dobivate mehko vezani po 30 kr. pri opravištvu „Slovenca“, ki po želji preskrbi tudi ličnejše vezanje. Kdor jih naroči deset, dobi eno knjižico po vrhu. (2)